

Енеїда (переказ скорочено)

Вергілій

Книга перша

Еней, син богині Венери, із великим флотом прямує до берегів Італії. Юнона підмовляє бога вітрів Еола, щоб випустив вітри. Почалася буря. Енея рятує Нептун. Залишилося від флоту лише сім кораблів. З'являється Венера й розповідає сину про місто Карфаген та його царицю Дідону.

Еней прибув до Карфагена, познайомився із Дідоною. Жінка гостинно прийняла гостей. Венера задумує закохати Дідону в Енея, підмовивши Купідона влучити в серце красуні. Той робить свою справу. Починається веселий бенкет.

Книга друга

Еней розповідає на бенкеті про зруйнування Трої. Десять років не могли греки взяти Трою. Вирішили вдатися до хитрощів. За порадою Афіни-Мінерви зробили великого дерев'яного коня й заховалися в його череві. Троянці внесли коня у місто, а вночі греки вийшли та оволоділи містом.

Уві сні до Енея приходить тінь Гектора й попереджає про небезпеку. Еней скликає товаришів до останнього бою. На його очах захопили в полон Кассандру, доньку Пріама. Пірр вбиває Пріама.

<...> Руку він ліву в волосся вплітавши, свій меч витягає Правою, в бік устромляє Прамові по рукоятку. <...>

Венера благає сина тікати з Трої, забравши старого батька Анфіса, дружину та сина.

Книга третя

Залишив герой рідне місто. Мандруючи морем, потрапляє до Фракії й засновує місто Енеїду. Пливучи до острова Крит, Еней через бурю потрапляє на Старофадські острови. Учиняється бій із гарпіями.

Книга четверта

Дідона зізнається сестрі Анні, що закохана в Енея.

<...> Знову ті самі бенкети справляє і слухати прагне знову, безумна, про горе Троянське; слова його пильно з уст випиває <...> Юнона із Венерою домовляються про одруження молодих. Під час полювання буря загнала Енея із Дідоною до печери, де і відбувся "шлюб".

<...> Хоч із кохання вміває сердешний, та божим наказам Все ж підкоряючись, він поспішає до флоту. <...>

Герой залишає Карфаген, а Дідона вмирає в розпачі, проклинаючи коханого.

Книга п'ята

Знов починається буря. Флот Енея підпливає до Сицилії, де він дізнається про смерть батька Анфіса. Юнона сприяє підпаленню флоти. Але Юпітер насилає дощ. Тільки чотири судна встигли згоріти.

До Енея з'являється тінь батька й радить їхати звідси. Вони домовляються про зустріч у підземному царстві мертвих.

Герой, заснувавши нове місто Сегесту, відприлає до Італії.

Книга шоста

Еней прибув до Італії. У храмі Аполлона жриця Сівілла віщує йому долю.

<...> Війни жахливі, і Тібр я он бачу, що сповниться кров'ю.

Буде ж бо там сімоент, буде Ксант, буде табір дорійський,

І народився вже в Лації другий Ахілл від богині... <...>

Герой із віщункою спускаються в підземне царство.

<...> Вир тут бездонний болотом клопоче й кипить каламуттю,

Грязь усю звідси, й пісок, і намул у Коцит викидає.

Вод і річок цих незмінно Харон стереже, перевізник. <...>

Зустрічають вони пса Цербера, суддю царства мертвих Міноса. У країні вічного блаженства знаходить Еней батька. Той розповідає йому історію заснування Рима та всіх нащадків славетних римлян. Попереджає батько сина про подальші випробування, але пророкує перемогу та славу.

<...> Так там повчає Аніс свого сина, а з ним і Сівіллу

І через браму з слонової кості на світ випускає.

Той повертає до суден і друзів своїх там знаходить. <...>

Книга сьома

Еней припливає до краю царя Латина. Він надсилає до царя послів просити миру та руки доньки Латина Лавінії. Ще Енею потрібен дозвіл на заснування нового міста. Латин погоджується.

Розгнівана Юнона хоче зіпсувати угоду. Спершу вона підбурює матір Лавінії Амату, а потім рутульського царя Турна, сусіда Латина. Амата і Турн скликають італійські племена на битву з троянцями.

Книга восьма

Уві сні до Енея з'являється бог ріки Тібру Тіберін. Він радить узяти союзником у війні аркадського царя Евандора.

Венера просить свого чоловіка Вулкана викувати зброю для сина.

<...> У величезній печері залізо кували Циклопи:

Бронт і Стероп, і голий Піракмон. <...>

Евандр дає Енею загін вершників під проводом свого сина Палланта.

Книга дев'ята

Юнона підбурює Турна напасти на табір Енея, поки той перебуває в царя Евандра. Під час спроби спалити флот Енея втручається Юпітер, який рятує кораблі, обернувши їх на морських німф.

Книга десята

<...> На всемогутнім Олімпі відкрились тим часом покої,

Й батько богів і людей туди раду скликає до дому. <...>

Юпітер марно намагається помирити Венеру та Юнону.

Еней, повернувшись, опиняється в самому центрі воєнних дій.

Боги Олімпу тільки спостерігають за битвою. Еней убиває Мезенція, перемога на боці троянців.

Книга одинадцята

Герой ховає загиблих товаришів. Палланту влаштували пишний похорон.

Ворожі племена також ховали загиблих воїнів. На цей час жодна зі сторін не порушувала умов миру.

Книга дванадцята

Відбувається двобій Енея і Турна.

<...> Та одночасно і грізний Еней, у Венериній зброї,

Запал до бою в собі нагнітає й роз'ятрює гнів свій,

Радий, що може таким договором війну закінчити. <...>

Юнона втручається й підмовляє сестру Турна Ютурну зчинити заколот. Рутул замість двобою починає битву. Енея поранено в руку.

Венера зціляє рану сина. Цариця Амата кінчає життя самогубством.

Еней у тривалому двобої убиває Турна.

Коментар

Десять років створював Вергілій національну історико-міфологічну поему "Енеїду". Цей твір оспівував римську давнину в дусі ідеології імператора Августа, а Еней — засновник Римської імперії в поемі — наочно доводив головну політичну думку: римляни повинні були заволодіти Сходом і Заходом.

Поема "Енеїда" — найгарніший взірець римської поезії, за якою у римських школах вивчали латинську мову.

Гомер значно вплинув на "творчість" Вергілія, тому поеми "Іліада" й "Енеїда" в багатьох епізодах перегукуються.